

Krokoms kommun
kundcenter@krokom.se
cc: jennifer.nordlof@krokom.se

Samrådsyttrande tillägg till översiktsplan för vindkraft, Krokoms kommun

Kommunens ärendenummer: 25-133

Beskrivning av ärendet

Krokoms kommun samråder om förslag till kommunomfattande översiktsplan enligt 3 kap 9 § plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

Som underlag för Länsstyrelsens yttrande har synpunkter inhämtats från berörda statliga myndigheter samt berörda sakområden inom Länsstyrelsen. Inkomna yttranden från statliga myndigheter bifogas detta yttrande för kännedom.

Allmänt om förslag till översiktsplan

Kommunen anger att syftet med tillägget är att tydliggöra kommunens intentioner och strategiska inriktning avseende etablering av storskalig vindkraftsproduktion. Detta genom att ge en samlad bild av Krokoms kommuns hållning i frågor om storskalig vindkraftsutbyggnad. Tillägget utgör, enligt kommunen, ett planeringsverktyg för framtida beslut som kommer ge vägledning och hantera avvägningen mellan det allmänna intresset av förnybar energiproduktion och andra allmänna intressen som kan påverkas negativt av vindkraftsetableringar. Kommunens inriktning i planförslaget är att inte peka ut lämpliga områden för storskaliga vindkraftsetableringar.

Länsstyrelsen bedömer att tillägget tappar i sin vägledande funktion i och med att lämpliga områden för vindkraftsutbyggnad inte pekas ut. Länsstyrelsen är medveten att detta val ryms inom kommunens handlingsutrymme utifrån planmonopolet enligt PBL och att det inte finns en politisk majoritet för eller emot storskaliga vindkraftsetableringar. Det är ändå lika viktigt, enligt Länsstyrelsen, att kommunen i tillägget tar tydlig ställning till om det finns *olämpliga* områden för storskalig vindkraft.

Kommunen har gjort en analys för att identifiera potentiella områden för vindkraft med låg konflikt med andra allmänna intressen, vilket är positivt. Enligt Länsstyrelsen är det möjligt, utifrån underlaget som kommunen har tagit fram, att ta ställning till vilka områden som kommunen bedömer som *olämpliga* för storskalig vindkraft och redovisa dem i tillägget till översiktsplanen. Detta borde förbättra översiktsplanens vägledande funktion och minimera risken för onödiga prövningar inom kommunens delar där kommunen själv ser att vindkraft inte bör byggas.

Kommunen beskriver i tillägget var befintliga och tillståndsgivna vindkraftsverk finns inom kommunen. Länsstyrelsen saknar kommunens syn kring dessa befintliga anläggningar ur ett strategiskt perspektiv. Det är lämpligt att resonera kring möjligheten till generationsväxling till nyare vindkraftsverk när vindkraftsparken nått sin livslängd i och med att en del av den nödvändiga infrastrukturen är redan på plats.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Inom ramen för samrådet ska kommunen undersöka om genomförandet av översiktsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 3 kap. 9 § PBL.

Krokoms kommun bedömer att tillägget till översiktsplan för vindkraft inte medför betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning inte behöver upprättas. Detta eftersom tilläggets förslag inte pekar ut specifika lämpliga områden för vindkraft och därför ger inte upphov till direkta betydande miljöeffekter.

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Riksintressen

Enligt 3 kap. 4 § plan- och bygglagen ska riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken alltid redovisas i en översiktsplan. Vidare ska det även framgå av planen hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses.

Områden av riksintresse inom kommunen redovisas samlade i en karta på s. 25 när kommunen beskriver metoden till överlagringsanalysen. I och med att samtliga riksintressen visas samtidigt blir kartan otydligt. Kommunen kan med fördel dela riksintressen i olika kartor, exempelvis när man tar upp vissa

områden av riksintressen i miljöbedömning eller separat som bilaga. Detta för att öka tilläggets läsbarhet vad gäller riksintressenas redovisning.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen hänvisar till den kommuntäckande översiktsplanen vad gäller kommunens hantering av riksintressen, vilket ökar otydligheten i tilläggets vägledande funktion. Det är oklart om kommunen hänvisar till översiktsplanen som antagits 2015 eller till förslaget till översiktsplanen som är under samråd just nu och som inte har vunnit lagakraft än.

Vidare borde tilläggets förhållande till olika berörda riksintressen utvecklas inom samma dokument. Vindkraft kan ha olika möjligheter till samexistens eller konflikt med olika riksintressen och detta borde belysas och speglas i tilläggets riktlinjer utan hänvisning till en annan handling.

Kommunen tar upp vissa riksintressen under *Omgivningspåverkan och riktlinjer*, där ställning tas till hur vindkraft borde förhålla sig till olika riksintressen och andra allmänna intressen. Till exempel skriver kommunen att områden av riksintresse för naturvård ska undantas från vindkraftsutbyggnad eller att hänsyn ska tas till riksintressen för kulturmiljövård. Det är dock oklart vad kommunen tänker generellt om vindkraftsetableringar i förhållande till andra riksintressen.

Vidare skriver kommunen att *fjällområden och andra riksintressen ska undantas från utbyggnad*. Här borde kommunen tydliggöra vad som menas med andra riksintressen. Om kommunen avser fjällområden av riksintressen enligt 4 kap. 1-5 §§ MB och vilka andra riksintressen syftar på. Under *Rennäring* (s.20) står det att rennäringen är ett riksintresse. Det kan tolkas som om samtliga områden där rennäringen bedrivs är av riksintresse vilket inte stämmer.

Energiproduktion, landbaserad vindkraft

I Krokoms kommun finns det två utpekade områden av riksintresse för energiproduktion – vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB, vilket också tas upp i tillägget. Länsstyrelsen saknar dock kommunens beskrivning av hur kommunen avser tillgodose riksintresset enligt krav som ställs i 3 kap. 4 § PBL. Även i tilläggets miljöbedömning saknas det ett resonemang kring konsekvenserna av översiktsplanens förslag för riksintresset.

Länsstyrelsen är medveten om att kommunens strategiska inriktning är att inte lokalisera lämpliga områden för vindkraftsutbyggnad. Utifrån detta ställningstagande borde planförslaget motivera närmare vilka konsekvenser som uppstår för riksintresset samt vilka avvägningar kommunen gjort gentemot närliggande och överlappande riksintressen. Kommunen borde, utifrån ett resonemang enligt ovan, ta ställning i frågan om riksintresset tillgodoses eller inte av planförslaget.

I dagsläget pågår en översyn av riksintresset för energiproduktion/vindkraft med nya kriterier som skiljer sig från det tidigare utpekandet. Energimyndigheten kommer sannolikt att besluta om nya områden av riksintressen under våren 2026 och det kan innebära att nya område pekas ut samt en omformning av befintliga områden av riksintresse inom kommunen. Översiktsplanprocessen kan med fördel synkas med Energimyndighetens utpekande så att tillägget kan ta ställning till nyare och aktuella områden av riksintresse för vindkraft.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken ska det framgå av planen hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas. Kommunen beskriver detta under *Miljöbedömning*.

Länsstyrelsen instämmer med kommunens bedömning.

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsens saknas ett resonemang om hur eventuella vindkraftsparker som ligger vid gränsen eller sträcker sig över andra kommuner borde hanteras utifrån mellankommunal samordning.

Allmänna intressen enligt 2 kap. PBL

Jordbruk

Det tematiska tillägget anger att vindkraft inte bör etableras på jordbruksmark *av nationell betydelse*. Länsstyrelsen vill tydliggöra att ett sådant begrepp inte förekommer i lagstiftningen. Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken omfattas all brukningsvärd jordbruksmark av samma skyddsbestämmelser.

Vindkraftsetableringar innebär markintrång genom vägar, fundament, kranplatser och annan relaterad infrastruktur, vilket kan påverka möjligheten till rationellt förvaltande och brukande även i områden utanför det område som tas i anspråk direkt kring själva vindkraftverket. Ett resonemang om detta borde tas upp i tillägget.

Vindkraft utgör inte per automatik ett väsentligt samhällsintresse enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Bedömningen behöver göras i varje enskilt fall och med hänsyn till jordbruksmarkens långsiktiga värden, bruksförutsättningar och de konsekvenser som etableringen medför.

Det tematiska tillägget anger att inga verk kan uppföras utan markägarens medgivande och att det därför är *helt och hållet upp till markägaren* om marken ska användas för vindkraft eller jord- eller skogsbruk. Det kan tolkas som om en lokaliseringsprövning enligt 3 kap. 4 § MB inte behöver göras, vilket inte stämmer. Skyddet för brukningsvärd jordbruksmark gäller oavsett markägarens avsikter.

Klimataspekter

Länsstyrelsen upplyser om att planläggning ska ta hänsyn till miljö- och klimataspekter enligt PBL. Länsstyrelsen finner att planförslaget brister i att eftersträva en minskad klimatpåverkan i sin inriktning, vilket också lyfts i kommunens miljöbedömning. Det aktuella planförslaget begränsar möjligheten att bromsa klimatpåverkan på lång sikt i och med att inga områden för förnybar energiproduktion pekas ut.

Nationella mål, planer och program

Enligt 3 kap. 5 § punk 2 ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Enligt Länsstyrelsen beskriver kommunen planförslagets koppling till Agenda 2030, relevanta miljö kvalitetsmål samt regional utvecklingsstrategi på ett bra sätt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Susanna Löfgren med arkitekt Massimo Cati som föredragande. I den slutliga handläggningen har också funktionschef Morgan Nordbakk medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till länsstyrelsen från följande myndigheter:

Energimyndigheten

Luftfartsverket

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Post- och telestyrelsen

Sametinget

Statens fastighetsverk

Statens geotekniska institut

Svenska kraftnät

Sveriges geologiska undersökning

Trafikverket

Kopia till:

Myndigheter enligt lista ovan.